

A 22.4

η τέχνη στο λαό

Τουρκοκυπριακή
ποίηση

Αυτή η άγνωστη

ΚΑΘΩΣ κάθομαι μπροστά στο λευκό χαρτί και στο αδυσώπητο κατηγορώ της επικεφαλίδας που αυθόρμητα τοποθετήθηκε από το δικό μου χέρι, με πιάνει μια θλίψη και μια τύψη. Μαζί και θυμός: Δώδεκα χρόνια μετά το μοίρασμα της Κύπρου ήταν αρκετά για να μας κάνουν να ξεχαστούμε. Εμάς απ' εδώ, με τα δικά μας, εκείνους απ' εκεί, με τα δικά τους. Ο απώτερος σκοπός του πραξικοπήματος και της εισβολής επιτυγχάνεται, το σαράκι κάνει σιγά σιγά και μεθοδικά τη δουλειά του υπόγεια, ενώ στην επιφάνεια πηγαινοέρχονται έγγραφα Γκουεγιάρ, εκτοξεύονται ηρωικές και άλλες δηλώσεις των ηγεσιών, κτίζονται ξενοδοχεία και γεννιούνται παιδιά που ίσως και να μην δουν ποτέ την άλλη μισή τους πατρίδα.

9«Λένε πως ο άνθρωπος πρέπει την πατρίδα ν' αγαπά
αυτό μου λέει κι ο πατέρας μου συχνά
η δική μου η πατρίδα έχει μοιραστεί στα δυο
ποιο από τα δυο κομμάτια πρέπει ν' αγαπά;»

Αυτοί οι σπαραχτικοί στίχοι της Νεσιέ Γιασίν ήταν η πρώτη επαφή μας με την τουρκοκυπριακή ποίηση μετά τα γεγονότα του 74. Ένα προοδευτικό περιοδικό, το Σανάτ Εμετζί, που μας είχε έρθει από την Τουρκία, έφερε το μήνυμα. Λίγο αργότερα το περιοδικό θα έκλεινε, γιατί

Της Λογοτέχνης

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ Τ' ΑΓΑΠΗΜΕΝΟΥ

ΝΕΣΙΕ ΓΙΑΣΙΝ

- Για τη θάλασσα τραγουδούσε ο αγαπημένος μου
κι ο πόλεμος πλάκωσε τη γαλάζια του φωνή
ο αγαπημένος μου, στρατιώτης
που τώρα δεν ζει πια
- Τα στάχνα τραγουδούσε ο αγαπημένος μου
κι ο πόλεμος αλυσόδεσε τη χρυσή του τη ματιά
ο αγαπημένος μου στρατιώτης
που τώρα δεν ζει πια
- Για την ειρήνη τραγουδούσε ο αγαπημένος μου
κι ο πόλεμος έκοψε στα δυο το χαμόγελο του το λευκό
ο αγαπημένος μου στρατιώτης
που τώρα δεν ζει πια
- Τον αγαπημένο μου ακούω, το στρατιώτη
που τώρα πια είναι νεκρός, να τραγουδά.
Γαλάζια τραγούδια λαϊκά
κτυπούν την πόρτα του σπιτιού μας δυνατά
Ακούστε... αυτοί που χάνονται στον πόλεμο,
για την ειρήνη τραγουδούν απ' όλους πιο γλυκά.

Στίχοι ξέχυλοι παθιασμένο έρωτα για την τραυματισμένη πατρίδα, εικόνες νοσταλγικές της Πάφου, της Λεμεσού, της Λάρνακας λέξεις που τολμούν να βουρκώσουν, να ουρλιάσουν, να πουν τα πράγματα με τ' όνομα τους. Μια ποίηση αυθεντικά κυπριακή, που μας άφησε όλους άναυδους, γιατί πριν από την εισβολή τίποτα δεν ξέραμε, τίποτα στην πραγματικότητα αξιόλογο δεν υπήρχε στην τουρκόφωνη Κύπρο. Για άλλη μια φορά η ποίηση είχε πάρει που λέμε την ρεβάνς. Το ματωμένο 74 είχε ήδη γραφτεί στην ιστορία με εκλεκτούς ελληνοκυπριακούς στίχους που πήραν ξεχωριστή θέση στην πανελλήνια ποίηση. Τώρα ανακαλύπτουμε πως το ίδιο έπος, γράφτηκε στην ιστορία και στην αποπίσω σελίδα, με τουρκοκυπριακούς στίχους, που κι αυτοί αποπνέουν το ίδιο κυπριακό άρωμα, άρωμα κυπριακού, λεμονοανθού και αλμύρας, που κι αυτοί έχουν μέσα τους τον απόηχο του θανάτου, του ξεριζωμού, της νοσταλγίας και της ελπίδας.

Αυτό το βουητό, αυτοί οι ήχοι, αυτοί οι κραδασμοί
ούτε σ' αρέσουν ούτε μ' αρέσουν
δεν μπορούν νάναι το τραγούδι της όμορφης
πατρίδας μας...

Λέει, ο Φικρέτ Ντεμιράκ, και συνεχίζει ο Μ. Αζίζογλου,

Ο χωρισμός
έφερε μια μαύρη Ντροπή
σ' αυτούς που απόμειναν από το καλοκαίρι
του 1974...

Αρχίζουμε να μεταφράζουμε αυτά τα ποιήματα. Κοντά τους προσθέτονται στίχοι Ελληνοκυπρίων ποιητών, για την φιλία με τους Τουρκοκύπριους. Και με πρωτοβουλία και οικονομική επιβάρυνση της ΕΔΟΝ βγαίνει ένα βιβλιαράκι με τον τίτλο: «Κάτω από τον ίδιο ουρανό». Και